

Sau khi anh Diep viết về vùng San Francisco Bay, nhiều anh em ở xa
đã điện thoại cho tôi bảo viết một bài về Los Angeles, tôi tắt và đây là
như bài của anh Diệp. Tôi đã trả lời là tôi phục tùng anh Diệp đã viết ý
nhi và thích thú với vòn ven có 5 trang giấy mà thôi. Ngày giờ bảo tôi viết
về L.A., là tôi đã thay ngán rồi, và không biết phải bao nhiêu trang
giấy mới nói hết, nói đủ.

Tuy nhiên tôi cũng có "rắng" viết về L.A. để nhiều bạn chia sẻ đến L.A.
hay hiện đang ở L.A. nhưng chưa rõ mấy về L.A. để cũng đọc và cùng vui với
nhau trong vài phút.

Tên là Los Angeles, nhưng dân Canada ở Quebec thì gọi là Los Angele,
người Mỹ thì gọi là L.A., còn mit ta thì gọi là "Lót". Họ bảo Lót là vùng
thường mài ở downtown trong đó có Chợ Tàu, có phố Broadway dày Mè, phố
Olympic dày Đại Hán, và khu Temple dày người Nhật. Thật ra downtown L.A.
chỉ là vùng các Ngân hàng mà thôi, to lớn, nguy nga.

Trước năm 1973, lúc chưa có vụ khủng hoảng dầu hỏa, phần lớn văn
phòng các xí nghiệp đều được dời ra khỏi thành phố, vừa đep vừa
nghi, mà vừa rẻ nữa. Trung tâm thành phố đã trở nên bớt nhộn nhịp và nhiều
cao ốc đồ sộ đã phải bị bỏ trống. Dân nghèo đã đến chiếm để buôn bán, vì
vây hiện giờ trên đường Broadway bạn đi qua vẫn có cảm tưởng như là một
đường phố bên Mè tây Cò gิ đó. Nay downtown L.A. đã trở nên rộn rip lại
và không mấy năm nữa sẽ trở nên phồn thịnh như trước thời 73.

Los Angeles, rộng ra gồm có 5 quận (counties): từ quận Ventura ở
trên Tây-Bắc xuống đến Q. Los Angeles, Orange, Riverside và San Bernardino.
Có cả thảy 138 cities và trên 12 triệu dân. Diện tích của L.A. rộng hơn
tiểu bang Rhode Island và nếu kể về trù phú thì L.A. đứng vào hàng thứ
11 trên thế giới, sau California đứng hàng thứ 10. Dĩ nhiên nếu cho L.A.
là một quốc gia.

Nhưng bạn hiện đang sống ở Hawaii, Hongkong hay Singapore thường thấy
ngót ngat chất chồi, khi tới L.A. các bạn ấy mới thấy thoải mái vì rộng
rãi, mông mông. Trái lại những bạn ở những đô thị nhỏ bé, đến L.A. thi
thay choáng váng, vì quá nhiều xe cộ, quá nhiều xa lô, và quá nhiều chen
chúc. L.A. với 5 quận mà thôi mà gồm đủ sắc thái của một tiểu quốc với
đồng ruộng bao la, rừng núi trùng điệp, thung lũng rộng lớn, bãi biển rộng
và dài thẳng tắp và cát sa mạc nứa cỏ....

Quý ban đã thấy qua loa về L.A. hình thể, bây giờ xin mời quý ban

đi thăm L.A với chúng tôi. Trước khi lên xe, chúng ta dừng thêm một tách trà và nghe thêm vài chuyện đọc đáo về thành phố này để các bạn sẽ khỏi bò ngò. Trong khi đi xem thành phố thì quý vị sẽ nghe vài mẩu chuyện về dân Mít đi cùi doi với cái thành phố bao la này.

Nhưng người du khách từ Âu châu qua Mỹ thường đặt chân xuống vùng phía Đông và rời Mỹ từ L.A.. Lẽ người tiếc rằng đã phi thi giờ đi qua nhiều nòi, trong khi chỉ nên ở vùng L.A. là có đủ cả nước Mỹ, và có thua. Họ cho rằng L.A. là "unique", chứ nay cũng khó dịch cho nó sát nghĩa. Có thể dịch là đặc biệt, là độc nhất, là vô song vv... nhưng chẳng có chử nào sat với cái nghĩa unique ca. Một văn sĩ nổi tiếng của Đức đã cho rằng L.A. là "the most beautiful setting in the world" tam dịch là một kỵ thành nhân tạo đẹp nhất thế giới.

Nhưng vì thi trường của những thành phố lớn trên khắp nước Mỹ đều than thở rằng L.A. là thành phố được quá nhiều đặc ân của Thương de ban cho : như là khi hâu 4 mùa ám áp, hoa quả nhiều và rẻ, công việc có nhiều và dễ kiếm, kỹ nghệ đồng đáo và tân tiến, buôn bán trù phú và nhộn nhịp, hệ thống đi lại dễ dàng và tối tân, bến tàu tiện nghi và rộng lớn, phi trường dày đặc và thích nghi, Đại học nhiều và tốt đinh cao, hệ thống Ngân hàng to lớn và giàu mạnh, hệ thống bảo hiểm uy tín và đặc lục và còn bao nhiêu điều nữa không nói lên hết được. Vì vậy hàng năm L.A. đã thu hút bao lânh nhân tài từ nhiều Tiểu bang hay từ nhiều nước khác đến. L.A. có đến trên 5 triệu nhân công, và riêng những đại kỵ nghệ hàng đầu thế giới, L.A. đã thu hút trên 1 triệu nhân công tới chuyên môn. Những kỵ nghệ đó là :

Phi cõ - hoả tiễn : với các hãng Mac Donnel-Douglas, Lockheed, Hughes LTV, Lear Siegler, Northrop, Rockwell Int. vvv

Hàng chuyến chở hàng không : 21 hãng, trong đó có 3 hãng có bến doanh tại đây : Continental, Western và Flying Tiger.

Có trên 1,000 chuyến phi cõ lên xuống tại phi trường L.A. mỗi ngày .

Nếu phi trường quốc tế L.A. nhộn nhịp thứ 3 thế giới thì phía hàng không vận tải hàng hóa L.A. cũng đứng vào hàng 2 của cả nước Mỹ với trên 1600 chuyến vận tải đáp xuống dày mỗi tuần.

Và sau đây là vài con số về kỹ nghệ :

Trên 20,000 nhà máy có lớn và có trung với trên 1 triệu thợ chuyên môn và kỹ sư.

Có 10 trường Đại học và 75 trường City Colleges. Trong số 10 trường Đại học thì đã có đến 3 là lớn nhất thế giới : UCLA, CALTECH VÀ USC.

Trường UCLA có trên 45,000 sinh viên và trường city college EL CAMINO tại vùng South Bay có đến 35,000 sinh viên là một trường nhỏ mà có nhiều sinh viên nhất Mỹ.

L.A. world financial Center đã có hoạt động gồm bằng tác cá nhưng thi tranh ở miền West coast công lai.

Tren so 15 Ngân hàng lớn nhất thế giới thì 5 cái có đại bản doanh tại đây và trong số 15 Saving & Loan lớn nhất Mỹ thì đã có 5 cái là ở L.A. LA Home Savings là cở sở lớn nhất Mỹ.

Trong số 5 Cở sở Bảo hiểm lớn nhất Mỹ thì 3 có ban doanh tại L.A.

Trong 5 Cở sở dầu từ lớn nhất Mỹ thì 4 là ở tại đây.

Cứ những con số đó mà kéo dài, nói mai cũng không làm sao hết được.

Vậy nên chúng tôi đề nghị các bạn nên đi xem L.A. vì nếu đi từ 8 giờ sáng thì cũng phải đến 6 giờ chiều hôm sau mới đi hết được, mà chỉ đi ngoài đường chui chà vào một nơi nào, vì chỉ một nơi là mất dut đi một ngày, như Disney land, Universal studio, Marine land, Pasadena Museum, L.A. Park (số thu), Magic mountain, San Pedro Port O Call, Queen Mary tour, Marina del Rey, Redondo Beach International walk v v....

Bây giờ chúng ta khởi đầu bằng Hollywood và kết thúc với Santa Ana.

Hollywood :

Nói tới Hollywood thì cả thế giới đều muốn nghe muốn thấy, chứ không riêng một ai . Nhưng Hollywood rộng lớn, bao la, phực tạp quá chừng.

Tại đây có 60,000 cò sò chuyên về làm phim, ảnh, truyền hình, nhạc, băng đĩa... , có trên 20,000 cò sò lanh làm phim và truyền hình cho cả thế giới, và có trên 200,000 người chuyên nghiệp với các nghề này.

Người ta nói ngoài vòi nhau rằng tại Hollywood chỉ có 4 nghề mà thôi:

- 1 - Nghề kịch, nhạc, hát bóng, truyền hình ...
- 2 - Luật sư sống với giới kịch nhạc, vì ai ở trong nghề cũng phải có luật sư để khỏi bị lừa gạt.
- 3 - Khách sạn, nhà hàng, và cuối cùng,
- 4 - Sex (trai gái đều có làm nghề này cả.)

Mà thật tình cũng đúng phân nào. Dĩ nhiên ở Hollywood chẳng ai lập nhà may ở đây và dân nghèo cũng khó kiếm được nhà ở cho khang trang mà rẽ tiền ở đó.

Người Việt di cư ở vùng Hollywood nhiều, có trên 3,000, phần lớn họ đi làm gian, vì tiền nghỉ đi lai. Hollywood chỉ cách phố Tau chừng 10 phút xa ló, gần chùa Vietnam ở N. Hampshire. Ở Hollywood cũng là nơi có nhiều tiệm ăn VN nhất với 7 tiệm nằm ngay trên đại lộ Hollywood, như các tiệm Saigon, Thanh Thúy (cửa cổ Thanh Thúy), Vietnam, Hồng Phượng, Vũng Tau vv.... và hai sân nhảy có tiếng tại Mỹ là Đêm Saigon (đêm Mùa Hồng trước đây), và Cathay. Khách L.A. cũng như khách Việt từ bốn phương thích nhạc đều phải đến 2 vũ trường này mới khỏi bị xem là quê. Không khí hết sức là nhộn, nhạc hay và ca sĩ cũng khá lắm.

Các bạn thích xem những show nổi tiếng như : 3's company, Laverne & Sherley, M A S H, Merv, Happy days v v... thi phải làm đuối, mua vé vào xem.

Mỗi tối thù bay, xe cô trên hai đại lộ Sunset và Hollywood hết sức đông đảo. Dân quen thuộc phải tìm cách tránh né hai con lô này, vì vào thi phải mất vài tiếng mới chạy được 1 cây số, ket chết luôn.

Về hướng tây của Hollywood là vùng Beverly Hills, có tiếng là đẹp và đắt tiền. Hiện giờ Beverly Hills vẫn rất đắt, nhà cửa vừa phải cũng

phai trên 1 triệu MK và có cái trên 20 T. Tuy vậy dân Beverly Hills trước đây thi lai muôn dồi dào nơi khác, nhiều nhất là đi đến vùng Malibu, mà các bạn vẫn nghe bị chát chuôi, và vùng Pacific Palisades mà ứng cử viên TT Reagan đang ở, vì đất rộng và để tránh bọn "giàu mồ" là bọn Trung Đông đầu lúa. Tôi có người bạn, Nhật trước đây mua nhà cô đào Elizabeth Taylor, nguy nga đế sò, nay cũng vừa bán và "mu" ra Malibu.

Phía Nam Beverly Hills có Đại lộ Wilshire danh tiếng chạy từ Santa Monica vào trung tâm thành phố dài gần 15 dặm. Một quảng đường của Đại lộ này băng qua Beverly Hills và được gọi là "Miracle Mile". Cái tên lịch sử, nhưng cũng không ngoa chỉ vì tại đây thứ gì tốt mấy, đất mấy, cũng có cả. Khúc đường Rodeo, chạy ngang qua Wilshire có những cửa tiệm đặc biệt nhất thế giới. Tại đây giá đất đất hơn vùng Ginza nhiều lần, mà Ginza lại là đất nhất thế giới. Người nói mỗi square foot giá trên \$ 5,000 (MK). Người ta nói rằng đã làm ăn lớn mà không có Đại diện ở Miracle Mile, cho như chưa lớn chút nào. Người ta cũng bảo rằng, bạn chẳng cần ra khỏi Miracle Mile, bạn cũng có thể trong một ngày, vừa mua vài con voi, năm ba con cá sấu, một chiếc Concorde hay một chiếc Boeing.

Đến nơi đến Mircale Mile thi phải nói đến Century City là nơi dành cho dân giàu ở Beverly Hills đến may mặc, ăn uống và giải trí. Century city hết sức "select", hết sức "snob", thay mà ổn. Cái gì cũng đắt, cũng sang.

C hố Tau, Chợ Nhật, Chợ Đại Hán :

Phải công nhận đây là một hiện tượng, vì tại sao bạn da trắng không dám lâm ra phố Đức, phố Pháp, hay phố Ba Lan mà may dân tộc nhỏ bé Á Đông đi đâu cũng cù lập ra phố riêng re của họ. Đây là một sức mạnh hay là một lẽ yêu (complex), xin để bàn ở một lần khác.

Phố Tau : Trước năm 75, tôi đã có dịp thăm chợ Tau L.A., và tôi rất thất vọng, vì chỉ thấy những cửa tiệm cũ kỹ, thiêu mâu sát Tau, không bằng 1/10 Cholon, và không bằng 1/10 San Francisco. Thế mà mới chỉ 5 năm sau khi người Việt di cư đến, khu chợ Tau đã thay khác hàng. Người Việt và sau này là người Việt Cholon đã đem lại phong phu cho khu chợ Tau này 10 lần hơn. Có thêm 6 chợ to lớn, trên 20 tiệm ăn, và có tiệm có thể chia trên 400 người. Giá đất đã lên từ \$4/sf lên tối ngoại \$80/sf mà không kiêm ra. Một điểm đáng chú ý là người Tau cũ ở đây không ưa người Tau mới từ Đại Loan hay từ Hong kong sang, cho nên số người này đã phải di lập nhiều, nhiều phố Tau khác xa hồn, như ở Montlerey Park, Alhambra vv... mà họ đã

xây nên nhiều khu nhà ôm dep đẽ và sầm uất, nhưng khu chò búa dày đặc và
nhưng khu thường mãi to lớn lăm. Có người nói là nhưng dân Tàu mồi này cũng
ngán bon "gǎng Tàu cũ" nên muôn lanh xa ra là tốt. Bon gǎng Tàu này làm
ăn tráng trộn lăm, và người Việt minh cũng đã ném mũi nhiều lần, ở khu
chò Bên Thành (bon chúng vào vỏ vét một tiệm kim hoang), và các phong
trà, nằm ở chò Tàu thế nào cũng phải có tiền "hồ ly" cho chúng mồi ôm yên.

Bon Tàu cũ thi lai không chông người Việt và người Việt gốc Hoa, vì
vậy người minh cũ lẩn xă vao, và lăm giău cho chúng một cách êm thâm.

Phố Nhật : Little Tokyo là khu phố nằm quanh khách sạn New Otani rất
đẹp. Tại đây có hàng trăm tiệm ăn Nhật, tiệm mỹ phẩm, bán đồ chơi, đồ thể
thao v.v... trong khi những cỗ sở lăm lòn thì ở phía nam thành phố, như
là các công ty Toyota, Datsun, Honda, Hitachi v.v.... Tại phố Nhật thi chỉ
thấy người Nhật, chẳng một anh Đại Hân, Tàu hay Việt Nam nào vào đó mà
có thể sống được.

Phố Đại Hân : Người Đại Hân ở chung quanh vùng Olympic, từ quảng trường
Crenshaw đến đường Vermont, rộng bằng 10 lần khu phố Tàu. Trong khu vực
này có rất nhiều cỗ sở lăm ăn của người Việt, người Thái, người Tàu, người
Nhật, người Mẽ vv.... Vì đất rộng và còn mở rộng ra từ phía cho nên vùng
Olympic có rất nhiều triển vọng mở mang thêm nữa. Giá đất ở đây cũng tăng
từ \$5/sf năm 75 lên tối trên \$50/sf hiện giờ. Người Đại Hân rất cần cù
lăm lung, và nhò hâu thuận tú bên nước me của họ, cho nên công việc lăm
ăn có phần bên vùng hòn đảo Mit chung ta. Người Đại Hân ở L.A. này có trên
250,000, và mỗi tháng cù tăng đều bằng 4 chuyến máy bay DC10. chò bá con
thân thuộc của dân Đại Hân xưa mồi vào Mỹ tich.

Trong khu vực này ta có hai chùa Việt Nam là chùa Di Đà và chùa Quan Âm.
Nhưng ngày nghỉ, tháp phuong đã đến lè rất là đông. Chùa Quan Âm lai là
nơi dành để lăm lè cầu siêu, cầu an, cho nên để tu cang đồng thêm mới
ngay. Thủ Bay và Chu Nhật, cảnh tượng tập nập vui vẻ lăm.

Hoa thường chủ của hai chùa là Hoa Thường Thiên Ân. Thầy đã đỗ Tiến sĩ
ở An-Đô, và ở Mỹ này, và thầy đã dùng tên Đại học lấy tên là College of
Oriental studies. Tuy là một cỗ sở nhỏ bé, nhưng cũng có trên 100 giáo sư
và giảng sư, và năm nào cũng cấp văn bằng từ Cao học đến Tiến sĩ. Chẳng
thấy một người Việt nào học cả mà chỉ thầy người Mỹ, người Nhật hay Tàu.

Nếu các bạn biết được những sự khó khăn về giấy tờ trên cái đất Mỹ này
thì các bạn phải phục tài của thầy Thiên Ân, khi thành lập ra viện Đại học
Viễn Đông này.

Khu dân Đen, Khu dân Mẹ :

Ở California, dân Đen và dân Mẹ rất đông. Tại L.A., có dân ngoại 2 triệu dân Đen, và 3 triệu dân Mẹ, trên một tổng số 12 triệu người.

Tuy vậy họ làm ăn yếu ớt, cho nên bị đồn vào những khu nghèo khó tối tăm và tàn tạ. Cũng có những khu đèn đèn đe, nhưng phần lớn thì hé thấy là biết ngay. Tại L.A. từ con đường số 20 xuống đến con đường số 110, và từ xa lộ số 7 qua đến xa lộ 405 phía Tây, là một biển người Đen và người Mẹ. Rộng hơn 130 dặm vuông, phía Đông thi nhiều Mẹ, gọi là East L.A., và phía Tây thi nhiều Đen, trong đó vùng Watts mà trước đây năm 73 đã có vụ nổ dây cuộp phá và đốt nhà cửa vv... Ban đêm các ban chǎng bao giờ nên đi ngang qua những vùng này, đi xe hối cung vây. Hết xe chạy tốt thì không nói làm chi, mà hể có trục trặc là cho nhủ ban di động rồi đó. Người Việt ít đam ô may vùng này, mà nếu có lò vāo rồi thi cung phai kiêm cách mà đi cho le.

Các thành phố Beach :

Từ vùng Malibu đi lân về hướng Nam, có thành phố lịch sử Santa Monica rồi đến Marina Del Rey, là nòi chòi du thuyền của dân nhà giàu miền Beverly Hills, Bel Air, rồi đến Manhattan Beach, Hermosa Beach, Redondo Beach, Palos Verdes trang trọng, nền thô, Rolling Hills thêng thang, man mác, và San Pedro, là những thành phố khang trang nằm về phía Tây của xa lộ 11. Vì lòi thế của bờ cho nên bốn mùa khí hậu ấm áp, luôn luôn có gió mát, có trăng trong, không khi trong sạch và dân tình hiền hòa lịch sự. Chẳng bao giờ trên báo mà có thấy giết chóc, hiếp dâm, cướp cửa.

Vùng Palos Verdes dành cho dành cho những gia đình có lối sống cao, trên \$ 70,000/năm, còn vùng Rolling Hills thì phải là trên \$ 200,000/năm mỗi ở nòi. Rolling Hills được Chính phủ Liên Bang liệt vào vùng thanh lịch nhất Mỹ, được gọi có "highest quality living on earth", mặc dù tại đây giá nhà của con rể hòn ở Beverly Hills hay Bel Air nhiều. Có nhiều lý do để đánh giá một vùng, như là dân sống ở đó, không khí, trường học, mật độ, đất rộng hẹp, vv.... Tại Rolling Hills, trung bình một bất động sản có trên 5 acres, trong khi ở Beverly Hills chỉ có 3/4 acre mà thôi.

Cù thuỷ Bay, Chủ Nhật thi đồng bào hay đi lễ chùa, lễ nhà thờ trong buổi sáng, chiều lại thi đi Redondo Beach hay đi San Pedro ăn cá ăn tôm, cua. Ít làm ban cung gặp hàng chục gia đình tại 2 nòi này. Ban lai với năm tiêu muối, với trái chanh, và mua cá tươi, tôm tươi, có cá tôm

hum, có sô, có óc, tắc cã con đang lôi, ban mua xong người ta luộc giùm bạn, và ăn ngay, tuối, ngọt vô cùng. Có đủ thứ rau rủ để bạn nhậu. Có đến hai nồi nay mới thay ba con minh thích ăn đồ biển dù dỗi lâm. Tại Redondo Beach thì dù loại người, nhưng ở San Pedro thì phần lớn là người Thái và người Phi. Tôi rất lấy làm lạ là tại sao lại nhiều người Phi, người Thái đến thế. Họ đi cả gia đình, cũng ăn cua ăn cá, nhưng họ có vẻ đăm chiêu, mắt nhìn ra dài đường, mò màng thăm thám. Không ai nói ra tâm trạng của mình nhưng chúng tôi cũng hiểu lòng quyền luyến có hướng, của những tâm hồn xa xôi, lòng thường nhớ đến mẹ già đau yêu nỗi xa xăm, đến cảnh cũ, đến người xưa khó lòng mà gặp lại. Tôi cũng ăn, cũng nhìn và cũng thả hồn như bao người Phi, người Thái vậy.

Trên đồi San Pedro, ban đêm nhìn về hướng L.A. là cả một rừng đèn vang đỏ ngập trời chạy xa đến tận cung cửa mặt thây. Phía Đông là bến tàu và Long Beach, với hàng trăm tàu vào ra mỗi ngày, hàng bốc suốt đêm, phía Bắc là thành phố L.A. sáng rực. Đêm đêm tôi vẫn xuống đây nhìn phong cảnh để nhớ Saigon, cũng sáng, cũng rộng, với bụi mù, với khói đục quanh năm.

Từ đây đi về hướng Đông Nam, lấy con đường xa lộ 405, San Diego Fwy đi chừng 20 phút là giang sơn mòn của dân Mít di cư tại Mỹ này.

Mỗi năm có đến ngoài 20,000 người mòn đến hoặc ngay từ các trại tị nạn, hoặc từ các tiểu bang khác. Hiện có ngoài 60,000 đang sinh sống tại vùng này. Trong 2 năm vừa qua, rất nhiều người Việt gốc Hoa đã đến định cư tại đây. Họ vẫn thấy lâm ăn với người Việt là dễ dàng hơn với ai ca. Họ cũng mò chở, mò tiêm ăn vv... và thấy có vẻ thành công hơn người Việt mình, vì hai lời khen : Họ có nhiều vốn, họ biết cách buôn bán, sanh hòn người mình. Tại vùng này, ban cung có thể muôn xâm giữ em, xâm lâm bếp như lúc nào ở Saigon vậy. Tôi có may anh bạn thày thuộc đã muôn 3 bà xâm lâm việc nhà và giữ em, y như lúc bên nhà.

Một số người Việt đã đến ở vùng Santa Ana trước hết, cho nên họ cứ bao nhau là Santa Ana để chỉ định cả một vùng rộng lớn là Orange county. Tại đây có nhiều thị trấn giàu có, khang trang đẹp đẽ, như Fullerton, Costa Mesa, Fountain Valley, Westminster, Anaheim, Garden Grove, Huntington Beach, Orange và Irvine. Một phần nhỏ khác cũng ở gần vùng này, ở các thành phố kế cận như Los Alamitos, Cypress, Seal Beach vv..... Trước khi thăm vùng Santa Ana, xin nói với các bạn vài hàng về Long Beach.

Long Beach là thành phố thứ ba ở Cali, sau L.A. và San Francisco. Kỹ nghệ thi vùng này dùng hàng đầu tại Cali. Riêng các nhà máy lọc dầu

mà thôi đã có 26 nhà, có thể lọc đủ để cung cấp cho 20 tiểu bang miền Tây và Cận Tây Hoa Kỳ. Ngoài ra phi trường Long Beach là nơi có cò sò của hãng MacDonnel Douglas, sản xuất loại phi cơ danh tiếng DC. Người Việt làm việc cho hãng này rất nhiều. Long Beach lại còn có hai hoạt động quan trọng nữa là sửa chữa tàu, đóng tàu và là nơi có nhiều nhà đường lái, đứng hạng thứ 2 tại Mỹ, sau Miami, Florida.

Vùng Long Beach Marina cũng sang trọng như vùng Bel Air. Tại miền Nam Cali, từ Santa Monica xuống Newport Beach, dân chơi du thuyền đã có trên 100,000 chiếc, có thể gọi là đồng đảo nhất thế giới.

Dân Mít ở vùng Long Beach cũng đồng lăm, vì đi lại L.A. tiện và có nhiều job tốt. Ở đây ai cũng biết đến quán ăn Quốc tế, có bò cầu và bò nướng vị ngon đáo đẽ.

Newport Beach :

Trước khi kết thúc bài này với Santa Ana, xin nói vài hàng về Newport Beach. Đây là một thành phố nghỉ mát dành cho dân giàu. Vùng Newport Beach gọi là cô, nhìn ra vùng Newport là vùng "snob" nhất ở Cali. Đó mà anh nhà giàu "mỗi" nào có thể vào mua nhà ở đó được. Nhà nhỏ may cũng ngoài 1 triệu. Ai muốn bán nhà thì phải hỏi trong community trước và lẽ dĩ nhiên bọn họ sẽ dùng ra môi giới cho những người quen biết của họ đến mua mà thôi. Vì vậy dân mội khó mà vào được, giàu bao nhiêu cũng mắc kẹt. Như nhà tài tử John Wayne, muốn bán cũng mất một năm mới bán xong, và giá nghe đâu là 7 triệu, mà một nửa là "cash". Người mua là con gái độc nhất của một gia đình tỉ phú và dầu hỏa tại Cali.

Santa Ana :

Người Việt xuống sanh sống tại đây nhiều, và mỗi ngày càng nhiều thêm lên. Lý do đầu tiên có lẽ vì dân tình ở đây hiền hoà, và nhiều họ đạo, như USCC đã nhổ con chiên của họ ở vùng này bao lạnh cho người Việt di cư ở trại Pendleton ra. Pendleton ở cách đây chừng 50 miles trên đường 405 đi San Diego. Đầu tiên là hàng trăm gia đình dân chài Phước Tinh, Gò công và Bình Tuy, được một số người Mỹ "biết làm affaire" đem ra để cho vào những khu nhà rẻ tiền đang bị bỏ trống lâu năm không có người thuê ở vùng Garden Grove. Quý ban cũng nên nhớ là lúc 1975 tại Mỹ đang có recession nặng. Nhưng người ra trước đã vào trại bán tin cho nhiều anh em, bà con nghe và ra theo. Chỉ 1 năm thôi cho đến khi trại Pendleton đóng cửa, đã có trên 20,000 người Việt ở chung quanh vùng Garden Grove này. Vết dầu cù lan ra và nay thi 80% chiếm ngũ đã thành ra vịnh viên, khiến Chính Phủ Liên Bang cũng như Địa Phương phải thay

và nhận thức một thực trạng. Mọi chương trình xã hội họ đều nhịn đến thiếu só Vietnam, và mọi thứ giấy tờ, họ đều phải làm bằng chữ Việt cho dễ hiểu. Như là thi lái xe, chương trình chích ngừa, lớp học anh ngữ vv... đều được thông tri bằng tiếng Việt. Những người Social worker Vietnam đã chiếm nhiều nhân số nhất, hòn cả Đến lần Mè, và mọi ba tháng đều có kỳ thi tuyển vào đều đều.

Người Việt ở những thành phố gần đây như là : Fullerton, Garden Grove Costa Mesa, Fountain Valley, Anaheim, Orange, Santa Ana, Westminster, và một số những thành phố khác gần đó như là : Cerritos, Los Alamitos, Cypress, Brea, Norwalk, Irvine v v.... Theo ban thông kê của sở Welfare thì chỉ có lối 50,000 người, nhưng có thể có trên 60,000, vì những người mới đến từ các tiểu bang khác và không hề nhớ đến Welfare nên không có tên.

Nhờ mai lục không nhớ của số người này mà nhiều nghệ sĩ phát sánh ra và thanh vuông lầm như là : mồ chò, tiệm ăn cỗ Việt, quán nhậu, phòng mạch bác sĩ và Nha sĩ, nhà thuốc tây, thuốc Nam hay thuốc Bắc, tiệm sửa chữa xe hơi và bán xe hơi, tiệm kim hoàn, bệnh viện, địa ốc, bánh bao hiêm, dịch vụ gửi hàng về Vietnam, xuất nhập cảng vv..., và còn có nhiều nghệ vui hồn núa, như là : nuôi bò cẩu, nuôi vịt để lấy thịt vịt lòn, thả cá, trồng rau cài, nuôi heo để lấy tiết canh và để quay, thuỷ bò để bán vào cuối tuần cho dân nhau, nghệ múa bar như bên Saigon và ca nghệ dàn bop kiểu "oriental" ngon lành lamar. Những tiệm nhiều nhất có lẽ là tiệm bán liquor và tiệm lâm tóc cho phu nữ. Cũng còn nhiều nghệ lamar an chung tôi không nói hết, như là tiệm may, tiệm giày, tiệm giặt ủi, lamar hui, cho vay vv... tóm lại là đủ nghệ. Các tiệm ăn, bán đủ thức ăn Nam Trung Bắc, các sân tennis thì dân Mít mình ra sớm chiếm hết để đánh đù, các bài cầu cung thay dân Mít, cho đến các trường đua dân Mít cũng rú nhau di cà đến trăm mạng, ăn ăn, nói nói, ôn ao nhủ là/ trường đua Phú Tho bên Sai gon vậy. Dân địa phương tiên đoán rằng trong vòng 5 năm nữa, thế nào cũng có một thi trường người Việt sẽ được bầu lên trong một vai thành phố vùng Orange County này.

Bài đã quá dài, tôi xin tạm ngưng ở đây. Còn qua nhiều chuyện về Santa Ana để tiếp tục sau chuyện các bạn trong những số báo tôi. Santa Ana không phải không có những ụng nhợt, cuộp bóc, mai dâm do dân Mít chu xuồng, nhưng nhìn chung lai thicó lẽ đây là vùng "đất lành, chim đậu" đầu tiên tại xứ Mỹ này, mà ở trên đã dành cho người Việt di cư chúng ta. Nếu biết đoán kết và tương trợ nhau chút ít, tôi nói chút ít thôi, thi

miền Nam Cali, trong đó có Santa Ana, Orange county sẽ là vùng đất mà tất cả chúng ta nên vun bón, gây dựng nhưng cỏ sò xứng danh, để làm thành một vùng phồn thịnh, có phố Huế, có Saigon, có Hồ than thở, có Hồ Chông, có Bai sau Vung Tau vv..... cho đồng hương thêm khẩn khít, cho những tâm hồn dung túng được ân lòng hơn, cho trẻ thơ sanh để bên xứ sở Huế này thấy được chút gì là quê hương cao công cha chung trước đây.

Rồi đây sẽ có nhiều cỏ sò văn hóa được thiết lập, nhưng hối đoán chán hùng và xây dựng đào đúc gõ truyền Việt Nam ra đời. Đa số nhiều tiếp xúc, nhiều ván đồng và tôi nghe nhưng bậc kỵ lao hàng thiết tha với công đồng người Việt di cư sẽ thành công trong sứ mang cao cả của họ.

Thân mến,

Giai đáp các bài toán vui đùa trong LTAHCC 17

Bài toán gay .- Tóm tắt đầu tiên. Vua Hung-Vuông chọn rè, ba thí sinh A, B và C, sau nhiều vong loại, được đem trình diện trước Vua. Năm bảng ve : 3 bảng ve lá trầu, 2 bảng ve trại cau, được đem ra cho họ xem. A, B, C được bao ngồi xuống theo hàng một. A ngồi đầu, B ngồi kế (thay lửng A), C ngồi sau cùng (thay lửng A và B) Vua lấy 3 tấm bảng mọc vào lửng 3 người. Ai luận trùng minh đeo bảng gì thì được chọn làm phò-má. Sau một thời gian lâu, A đúng giày nói trùng phoc minh đeo bảng gi và được vỗ. Hỏi : A luận ra sao ?

TRẢ LỜI : A luận như sau :

- Có 3 bảng trầu và 2 bảng cau.

1- Nếu ta đeo bảng cau và B cung đeo bảng cau thì chắc chắn C nó đã là âm lên là nó đeo bảng trầu rồi (vì khi có 2 bảng cau thôi). Nay giờ mà C vẫn cầm miếng thi giả thuyết này sai !

2- Nếu ta đeo bảng cau và C cầm miếng thi B đương nhiên phải hiểu là nó đeo bảng trầu rồi (vì nó (B) mà đeo bảng cau từ là trường hợp 1 thi C đã là âm lên rồi) và nó đã là âm lên rồi. Nhưng B vẫn cầm miếng thi có nghĩa là giả thuyết ta đeo bảng cau là sai.

Kết luận : Ta chắc chắn đeo bảng trầu rồi.

Các bạn đã đáp trúng :

Vũ-Ngọc-Cạn (Canada), Phạm-Minh-Quang (San Jose), Hoàng-Ngọc-Án (New Orleans), Huỳnh-Văn-Án (W.Columbia), Mai-Đức-Phù-Dồng (Hayward), Trưởng-Minh-Trung (Santa Clara), Lê-Xuan-Mai (Con ai-huu Lê-Phú-Yên), Đoàn-Ký-Tuông (Texas), Trưởng-Dinh-Huân (Dakar), Nguyễn-Thanh-Tùng (New Orleans), Nguyễn-Viết-Cường (Tarzana), Nguyễn-Minh-Quang (Garden grove), Trưởng-Nhủ-Bích (France), Nguyễn-Văn-Đinh (Wisconsin).

Thanh thật đa ta.

(xem tiếp trang 57)

Tiểu lâm Anh-Quốc.

(Dân Anh được tiếng là tiểu-lâm rất ý nhị. Đi xem hát về có khi vài ngày sau mới thám ý mà cười.).

Chẳng và nàng biết nhau từ thế-chất lần tình thanh. Họa nay quyết định kiêm điểm lần cuối trước khi tiến hành thủ tục hôn nhân.

Chẳng : " Em yêu nhất ở con người anh cái gì ne ? "

Nàng (suy nghĩ một chập) : " Em yêu nhất cái miếng duyên dáng và bộ râu mèp của anh ! Còn anh ? Anh yêu nhất ở con người em cái gì ? "

Chẳng (cũng suy nghĩ một chập) : Anh cũng thế.

Hai người đồng kết luận : Ra ta họp tâm đầu !